

ПОШТОНОША

Гласило Предузећа за поштански саобраћај РС а.д. Бања Лука ■ Број 70 ■ Година XI ■ Бања Лука ■ Јун 2009.

Стр 4. - АКТУЕЛНО

**ИНТЕРВЈУ:
НЕДЕЉКО
ЧУБРИЛОВИЋ,
МИНИСТАР ЗА
САОБРАЋАЈ И
ВЕЗЕ У ВЛАДИ
РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ**

Стр 8. - АКТУЕЛНО

**СВЈЕТСКО
ПРВЕНСТВО У
РАФТИНГУ – ИЗДАНА
ПРИГОДНА ПОШТАНСКА
МАРКА**

Стр 12. - ПРЕДСТАВЉАЊЕ РАДНИХ
ЈЕДИНИЦА

**РЈ ЗА ПОШТАНСКИ
САОБРАЋАЈ ПРИЈЕДОР**

КРЕИРАЈТЕ СВОЈУ МАРКУ!

ПЕРСОНАЛИЗОВАНА ПОШТАНСКА МАРКА - ППМ

ПРЕДСТАВИТЕ СЕ НА ЈЕДИНСТВЕН
И ОРИГИНАЛАН НАЧИН

ПРЕНЕСИТЕ ПРИЈАТЕЉИМА НЕЗАБОРАВНЕ
ТРЕНУТКЕ ВАШЕГ ЖИВОТА

www.postesrpske.com

За више информација назовите: 051/215-882 (08:00 – 15:00, Пон. – Пет.)

 ПОШТЕ СРПСКЕ

САДРЖАЈ

- СТР 4. ИНТЕРВЈУ – НЕДЕЉКО ЧУБРИЛОВИЋ, МИНИСТАР ЗА САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ У ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ АКТУЕЛНО**
- СТР 8. СВЈЕТСКО ПРВЕНСТВО У РАФТИНГУ АКТУЕЛНО**
- СТР 9. ЗАВРШЕН PROCES REVIEW, ОСВЕШТАЊЕ ХРАМА ХРИСТА СПАСИТЕЉА АКТУЕЛНО**
- СТР 10. ОДБОР ДИРЕКТОРА АКТУЕЛНО**
- СТР 11. ОБЈЕКТИ ПОШТА У ИСТОМ РУХУ МАРКЕТИНГ**
- СТР 12. РЈ ЗА ПОШТАНСКИ САОБРАЋАЈ ПРИЈЕДОР РАДНЕ ЈЕДИНИЦЕ ПОШТА СРПСКЕ**
- СТР 16. ЕЛЕКТРОНСКА ПОШТАНСКА МАРКА ПОШТАНСКИ САОБРАЋАЈ**
- СТР 19. ЛАП ТОП ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ**
- СТР 20. ИЗАБРАНА НАЈЉЕПША МАРКА ЗА 2008. ФИЛАТЕЛИЈА**
- СТР 22. САВРЕМЕНО ГРАЂЕВИНАРСТВО У ПОШТАМА СРПСКЕ ИНВЕСТИЦИЈЕ**
- СТР 23. ОДРЖАН ТРЕЋИ КОНГРЕС СИНДИКАТА САОБРАЋАЈА И ВЕЗА РС СИНДИКАТ**
- СТР 24. НИКОЛА ТЕСЛА НАШЕ ЧУВЕНЕ КОЛЕГЕ**
- СТР 25. СПОМЕНКА РАДОСАВАЦ МОЈ СТАВ**
- СТР 26. ЗАБАВА ЗАНИМЉИВОСТИ, ХУМОР...**

Поштоване колеге,

Неки дан, у Пошти 78102 Бања Лука, жена нервозно хода по шалтер сали, тражи своју пензију, каже: „Поштар ми годинама доноси новац, међутим, јуче ме, одједном, нема на списку! Значи, моја пензија није код поштара, а сада ми кажете да није ни код вас! Гдје су моје паре?!“ Раднице јој љубазно говоре: „Госпођо, сад ћемо провјерити, сједните, ево час...“ Госпођа, шта ће друго, него чекати, није узалуд долазила, мука је натјерала... Сви у чуду, кажу, ово се још није догодило!

Знате ли шта је узрок свега наведеног?! Знате ли гдје су пензије појединих пензионера? Пишемо, појединих, јер, госпођа која је одговоре тражила у шалтер сали Поште 78102 Бања Лука, нажалост, није једина!

Фонд за пензијско и инвалидско осигурање РС, упутницу за исплату пензије ове госпође, као и многих других пензионера, без њиховог знања, овог мјесеца усмјерио је ка банкама... Наравно, сазнајемо, незванично, јер званично ни слова, ни гласа...

Нису само пензионери ти који су чекали средства, чекали смо их и ми!

Каснила је плата, сви знате, то не морамо ни јављати... Ми чекали, а банке већ након дана кашњења звале, прошао рок за плаћање рате кредита. „Уплатите ваш износ“, љубазно рекоше...

Из банака, вјероватно, нису звали само оне који кредит немају, а ми такве не познајемо...

Уредници,

Жељка Кољанчић
Александар Аничич

ПОШТОНОША

Интерни лист Предузећа за поштански саобраћај РС а.д. Бања Лука - ПОШТОНОША
Први број изашао 25. децембра 1998. године
ДИРЕКТОР ЛИСТА: Јасминка Кривокућа
ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Александар Аничич
ОПЕРАТИВНИ УРЕДНИК: Жељка Кољанчић

САВЈЕТ ЛИСТА: Никола Томашевић, Љиљана Умићевић, Свјезана Мартић, Мирјана Борјанић, Бранко Лепир, Момчило Попарић, Никола Шупљеглав

РЕДАКЦИЈА ЛИСТА: Гордана Петковић, Јасенко Крејић, Нина Куваља, Слободанка Курица, Мирјана Даниловић, Слађана Раковић, Љубиша Радивојевић, Рада Рељић

ДИЗАЈН НАСЛОВНИЦЕ: Небојша Ђумић и Божидар Дошеновић
ПРЕЛОМ: Небојша Ђумић и Божидар Дошеновић

ШТАМПА: Комес графика д.о.о. Бања Лука
ЗА ШТАМПАРИЈУ: Звонко Савић
ТИРАЖ: 1.200 комада

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Поште Српске а.д. Бања Лука, Служба за односе с јавношћу, Краља Петра I Карађорђевића 93, 78000 Бања Лука, телефон: 051/215-886, факс: 051/216-563, e-mail: info@postersrpske.com, www.postersrpske.com

Одлуком Управе Предузећа број 1.-5577/08 од 19. септембра 2008. године „Поштоноша“ излази као мјесечно гласило Предузећа.

Ресорно министарство, подршка поштанском систему

Влада ради на изналажењу могућности да финансира поште у мјестима гдје не постоји економска оправданост за њихово постојање, планирано је да ће у Буџету за наредну годину бити додијељен грант Поштама Српске за покривање губитака на нерентабилним јединицама поштанског система.

Обзиром да је Министарство саобраћаја и веза, према самој организацији, ресорно министарство за поштански саобраћај, у овом броју, говоримо са министром Недељком Чубриловићем, о раду Министарства, те сарадњи са Поштама Српске.

▶ Прије него што наш разговор буде усмјерен искључиво на поштански саобраћај, ијаснише чињеницама нашег интерног листа, на који начин је организовано министарство саобраћаја и веза у Влади РС?

У Министарству су организована три ресора, као основне организационе јединице и секретаријат као посебна организациона јединица. Имамо ресор за друмски саобраћај и путеве, ресор за телекомуникације и поштански саобраћај и ресор жељезничког, водног и ваздушног саобраћаја.

▶ Које су надлежности Министарства?

Надлежности Министарства саобраћаја и веза утврђене су Законом о министарствима. Министарство врши управне и друге стручне послове који се односе на: друмски саобраћај и јавне путеве, жељезнички саобраћај и безбједност жељезничког саобраћаја, ваздушни саобраћај, ријечни и језерски саобраћај, безбједност ријечног и језерског саобраћаја, претоварне услуге, систем веза, радио везе, поштански, телеграфски и телефонски саобраћај, телекомуникације, телекомуникациону инфраструктуру, радио дифузни систем и вођење политике координације.

Смањате ли да Министарство једнак значај придаје свим областима (односно предузећима) над којима има надлежност? Посије ли значајнији и мање значајни?

Министарство свим областима и предузећима даје исти значај. Разлика је у томе што Република Српска преко Министарства за саобраћај и везе, неким предузећима додјељује грантове који су предвиђени законом, ево, навешћу примјер Жељезница Републике Српске.

Који су шо пројекти које бисте искали у шоку свој мандаџа?

У протеклом периоду много смо радили на унапређењу свих видова саобраћаја.

Када говоримо о цивилној контроли летења, претходне двије године рађено је на дефинисању односа између оператора и регулативе, и на томе да Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ дође у Бања Луку. У том смислу, усвојена су нека законска рјешења и ми очекујемо да од 01. јула ове године+ Дирекција почне радити у Бањој Луци.

Поред ових активности, Влада Републике Српске ради на развијању ваздушног саобраћаја. До сада је уложено око 10 милиона марака у Аеродром Бања Лука, чиме смо обезбиједили да он задржи дозволе за међународне летове. У одређеним временским периодима су ангажоване и неке компаније ради вршења услуга са бањолучког аеродрома, али и поред почетних добрих резултата, још увијек нисмо постигли жељене циљеве.

У области која обухвата систем жељезница учињени су велики помаци у смислу законске регулативе којом су раздвојени инфраструктура и оператори, а чиме је отворена могућност за рад приватних оператора. Настојимо обезбиједити нове

кредитне линије за улагање у инфраструктуру. У првом кварталу ове године, завршена је имплементација прве фазе обнове и реконструкције жељезничке инфраструктуре у Републици Српској, која је финансирана средствима банака ЕБРД и ЕИБ у износу од двадесет и пет милиона евра. Такође, почела је и нова, друга фаза, овог пројекта, чија је вриједност шездесет и пет милиона евра. Очекујемо одобрење од банке за расписивање тендера.

Када је ријеч о поштанском саобраћају, извршеном приватизацијом дошло је до раздвајања Пошта Српске и Телекома Српске. Прије извјесног времена, као што знате, Поште Српске остале су без средстава које је Телеком издвајао, и то је проблем који треба ријешити. Влада ради на изналажењу могућности да финансира поште у мјестима гдје не постоји економска оправданост за постојање истих. Мислим да ће у буџету за наредну годину бити додијељен грант Поштама Српске за покривање губитака на нерентабилним јединицама поштанског система.

У водном саобраћају се проводи пројекат Обиљежавања пловног пута ријеке Саве који Влада Републике Српске суфинансира. Такође, Министарство саобраћаја и веза активно учествује у пројектима припреме уређења тока ријеке Саве, заједно са свим осталим земљама, чланицама Савске комисије.

На путној мрежи РС се такође много ради. Нека законска рјешења, која смо предлагали у овој области, нису усвојена, али се реализују многи пројекти. Проводи се пројекат рехабилитације који у периоду од 2007. до 2011. године, обухвата 1100 километара магистралних и регионалних путева са 55 пројектних пакета, у вриједности од око 80 милиона евра.

За реконструкцију и изградњу путне мреже у Републици Српској, из економско - социјалне компоненте Развојног програма Влада Републике Српске, одобрено је преко 200 милиона конвертибилних марака. Осим наведеног, формирано је и предузеће „Аутопутеви РС“, стога вјерујемо да ће се доћи до уговора о извођењу радова са „Штрабагом“, чиме ће се у Републици Српској реализовати највећи инфраструктурни пројекат у региону.

Докле се дошло са имплементацијом пројекта мрежа аутопутева?

Пројекат изградње мреже аутопутева иде правим смјером, радне групе раде на изради уговора који предходе самом уговору о грађењу за ЛОТ 1 (Лакташи – Добој). На овој дионици се већ ради на изузимању земљиша. Институт грађевинарства из Хрватске ради пројекат за ову дионицу, а паралелно се ради и ревизија пројекта.

У све ове радње је укључен „Штрабак“, као будући концесионар, и надам се да ћемо крајем ове године доћи до уговора о извођењу радова. Све ове активности неопходно је провести да би дионица пута Лакташи – Добој, била изграђена. Завршетак изградње предвиђен је до краја 2011. године. Према информацијама из „Штрабака“, реализацију овог пројекта неће спријечити ни постојећа свјетска економска криза.

Када можемо очекивати остварање аутопута Бањалука - Градишка?

Очекујем да извођачи радова испоштују рок, а то је 29. јануар, следеће године. Уколико би евентуално било кашњења она морају бити незнатна.

Очекујете ли одређене промене по питању приоритетних ишанских саобраћаја у односу на друмски, жељезнички, те ваздушни саобраћај?

Поште су једнако важне за Републику Српску, као и сваки други вид саобраћаја. Ова Влада једнак значај даје свим предузећима из ове области. У овом тренутку одлучити који је систем приоритетан било би тешко и некоректно. Чињеница је да Поште Српске, у овом тренутку, требају већу помоћ Владе, и то не само у финансијском смислу. Такође, за побољшање функционисања поштанског саобраћаја, Министарство је направило један приједлог Закона, али он из неких разлога још није усвојен од стране Народне скупштине Републике Српске.

Како оцјењујете сарадњу Ваше Министарства са нашим Предузећем, сматрали ли да би иста требало унаприједити?

Сарадња је свакако могла бити на вишем нивоу. Када говоримо конкретно о односу Министарства и Пошта Српске, она може бити још квалитетнија, јер се увијек може изнаћи бољи начин, наравно, само из довољно жеље обе стране за поменути побољшањем.

Поменули сте Закон о ишани, према Вашем мишљењу, какав ће утицај поменути Закон имати на његово остварење у Српској?

Сигурно позитиван, и то не само од стране пружаоца услуга, односно, Пошта Српске, него и од корисника поштанских услуга, односно, од стране прималаца ваших услуга.

Према Вашем мишљењу, која су дугорочна рјешења проблема, када говоримо о одрживости ишанског система?

Одговорићу вам једноставно и кратко, рјешења су нови пројекти и већа помоћ Владе Републике Српске.

Недељко Чубриловић,

рођен је 1953. године, у Крупи на Врбасу, крај Бање Луке. Дипломирао је машинство, те је више од двадесет година, провео на пословима у привреди, од конструктора, до директора предузећа. Био је председник Извршног одбора Града Бања Лука и директор Дирекције за путеве Републике Српске.

Ожењен је, отац двоје дјеце.

Шта мислите о пројекту Пошти Банке, и да ли његово остварење одређене назнаке за његово остварење?

С обзиром на то да Република Српска нема домаћу банку, идеја о њеном формирању није лоша. У досадашњој реализацији овог пројекта Министарство саобраћаја и веза је било активно укључено преко помоћника министра Владе Прпоша и искрено вјерујемо да ће се овај Пројекат успјешно привести крају.

Како видите ишански систем у будућности и Пошту Српске, као стратешко Предузеће?

Поштански систем у Републици Српској треба развити, он треба да буде дио система европских пошта и да се развија у складу са потребама тржишта.

Поште Српске, за Републику Српску, биће увијек стратешко предузеће.

* * *

На манифестацијама организованим на значајне догађаје и дешавања у Поштама Српске, поводом Свјетског дана поште, отварања пошта у значајним институцијама, те промоција поште, услуга и сл., због заузетости Министра, испред Министарства саобраћаја и веза присуствовао је помоћник министра г. Владо Прпош, који је уједно и представник државног капитала у Скупштини акционара Пошта Српске

Жељка Кољанчић

ФОТО: Божидар Дошеновић

Пригодна марка за цијели свијет

Бања Лука је, прошли мјесец, била центар свијета. Поште Српске су, издавањем пригодне поштанске марке „Свјетско првенство у рафтингу“, подржале ову манифестацију.

Крупа на Врбасу, за многе странце који су дошли у Републику Српску, је Бања Лука. Тих дана, Град је живио уз ријеку, а живот се осјећао у свакој стигени до Крупе на нашој ријеци. Стога су и Поште Српске, своје услуге преселиле у центар дешавања. У Кањону, на инфо пулту Пошта Српске, сви учесници и посјетиоци Свјетског првенства у рафтингу, могли су, пригодну марку, коју је наше Предузеће издало овим поводом, залијепити на разгледнице са мотивом Првенства, те их убацили у поштански ковчежић постављен на пулту. На овај начин, Поште Српске, пружиле су подршку

Пригодна поштанска марка Свјетско првенство у рафтингу издата је у тиражу од 20.000 комада. У блоку се налазе двије поштанске марке номиналне вриједности 1,50 КМ. Уз блок марку издат је и ФДЦ коверат, односно коверат првог дана, у тиражу од 300 комада, вриједности 2,00 КМ. Графичку припрему марке урадили су дизајнери Пошта Српске, Небојша Ђумић и Божидар Дошеновић, а штампу Форум, Нови Сад. Поред поштанске марке, дизајнери Пошта Српске, су за ову прилику осмислили и визуелни изглед разгледница са мотивима рафтинга које су корисници наших услуга могли купити на поменутом пунктовима.

УКРАТКО О...

Представници ПостЈуропа (PostEurop), након припремног састанка за Анализу поштанских процеса (Process review), који је одржан у фебруару ове године, стигли су у радну посјету Поштама Српске. Експертски тим, вишедневном анализом оперативних процеса поште, тачније анализом преноса поштанских пошиљака у међународном и унутрашњем саобраћају, презентовао је Управи Предузећа потенцијалне пројекте за побољшање квалитета услуга.

Поште Српске ће, у складу са Стратешким планом Предузећа, у наредном периоду, бити орјентисане искључиво на унапређење квалитета поштанских услуга, те ће радити на имплементацији конкретних пројеката.

У претходном мјесецу, Управа Предузећа, између осталих, донијела је и одлуке о стимулацији за раднике:

Дијана Обрадовић, руководилац Службе за маркетинг; Слађана Страживук, благајник сакључар у Служби за поштанске марке и вриједноснице; Бранка Прошић, референт за поштанску мрежу, РЈ Приједор; Милка Курица, референт за финансијске услуге, РЈ Приједор; Ђорђе Драшковић, поштоноша у Пошти 79101 Требиње у РЈ Требиње

Због повреде радне обавезе, дисциплинском мјером, престао је радни однос за следеће раднике:

Цвијетин Митровић, поштоноша у Пошти 74480 Модрича, РЈ Брчко

Сузана Тешић, шалтерски радник у Пошти 75400 Зворник, РЈ Зворник

Мирјана Шешић, шалтерски радник у Пошти 78111 Бања Лука, РЈ Бања Лука

РАЗГЛЕДНИЦЕ

Поште Српске су у току Свјетског првенства у рафтингу, с циљем промовисања основне услуге коју пружају, имале пункт за продају и слање разгледница и поштанских марака, не само испред просторија Рафтинг клуба „Кањон“ у Карановцу (19., 22. и 23. маја), него и испред Музичког павиљона у парку Петар Кочић (17. и 18. маја). Како би поштанске марке својим ликовним, графичким рјешењем, те другим карактеристикама и мотивима створиле трајну функцију културне, економске, научне, спортске и друге про-

моције Републике Српске у свијету, Поште Српске, имају намјеру да и у наредном периоду прате и подржавају овакве догађаје.

Поводом освештања Саборног храма Христа Спаситеља у Бањој Луци, те Крсне славе Града, Поште Српске су 28. маја, 2009. године, на Спасовдан, имале пункт за продају и слање разгледница и поштанских марака. Како Поште Српске прате све значајније културне манифестације, тако се и поводом овог догађаја приступило визуелном осмишљавању и изради разгледница са мотивима Саборног храма Христа Спаситеља.

овом свјетском догађају, јер је наше Предузеће редован учесник манифестација сличног карактера, који утичу на позитиван тренд развоја Републике Српске. Управо, из наведеног разлога, праћења и подршке свих културних и спортских манифестација, Поште Српске, овим, издале су свјетску марку! Како би шира јавност била упозната са издавањем пригодне поштанске марке Свјетско првенство у рафтингу, Управа Предузећа 15. маја 2009. године, одржала је промоцију ове марке, у Музичком павиљону у парку Петар Кочић. Осим чланова Управе Пошта Српске, промоцију су присуствовали и чланови Организационог одбора Свјетског првенства у рафтингу, што су, као што смо и очекивали, пропратиле све медијске куће.

Обраћајући се присутнима на промоцији, директор Пошта Српске, Јасминка Кривокућа, изразила је, у име колектива, задовољство што смо дио Свјетског првенства у рафтингу у Републици Српској.

Осим тога, Директор Предузећа је истакла да издавањем, како пригодних, тако и редовних поштанских марака, Поште Српске дају свој допринос у обиљежавању тих догађаја, те њихове промоције у свијету.

Поштанска марка, централни симбол саме поште, и данас се, упркос модернизацији, подједнако користи, не само као средство за плаћање поштанских услуга, него одражава и специфичност једне културе.

Као трајни подсјетник на ово Првенство, Директор Предузећа је, испред Пошта Српске, уручила шездесет поклон блокова тимовима, учесницима Првенства, јер путем поштанске марке људе широм свијета упознајемо са културним, спортским и историјским дешавањима, тако да поштанска марка представља најбољи вид промоције наше земље у свијету.

Милена Квочка

Квалитетним пословањем против кризе

Свјетска економска криза није заобилашла ни наше Предузеће, из тог разлога, како би пронашли најбољи начин за превазилажење проблема, руководство Пошта Српске, одржало је 5. јуна 2009. године, у Бијељини, седму редовну Сједницу директора Предузећа.

Основни задатак свих учесника, било је доношење превентивних мјера неопходних за одрживост поштанског система. Обзиром да ће се наплата потраживања од великих корисника, због посљедица економске кризе у Републици Српској, обављати све теже, наредни период за наше Предузеће биће веома тежак. Управо, из тог разлога, донесен је закључак да се према резултатима пословања одређене радне јединице, у наредном периоду врши и распоређивање дохотка у истој. Велика очекивања Предузеће

има од усвајања новог Закона о пошти Републике Српске, који би требао заштитити резервисане поштанске услуге, те у наредном периоду обезбиједити Поштама Српске директно повећање прихода по основу ових услуга. Чињеница је да у Поштама Српске сваки мјесец око стотину и двадесет радника користи боловање преко мјесец дана, што директно условљава пријем нових радника на одређено вријеме, те повећава трошкове по том основу, јер највећу ставку у трошковима, око 80%, чине управо бруто плате. Намјера је да се, у наредном периоду, врши већа контрола радника који користе боловање више од 30 дана. Иако, су највећа ставка у укупним трошковима Предузећа људски ресурси, ипак, на Сједници је изнешено мишљење да су запослени основни ресурси за обављање поштанске дјелатности, те да без њих нема ни квалитетног обављања исте.

Како би се спријечила злоупотреба радних права, на Сједници је било говора и о мјерама дисциплинске одговорности. Наиме, први корак ка смањењу тих злоупотреба биће дефинисано у новом Правилнику о дисциплинској и материјалној одговорности Предузећа, који је у изради. Осим наведеног, било је ријечи и о све учесталијим нападима на објекте Пошта Српске, па ће се у наредном периоду, постављањем видео надзора у објектима пошта, обезбиједити веће мјере заштите имовине и радника Предузећа. На основу детаљне анализе неаутоматизованих пошта и шалтера, одлучено је да се, ове године, у осамдесет јединица поштанске мреже, у којима се указала оправданост, приступи аутоматизацији. На Одбору директора, закључено је да ће Поште Српске, упркос насталој кризи, у свом пословању ставити акценат на побољшање квалитета услуга, јер квалитет је једини предуслов за опстанак на тржишту велике конкуренције.

Милена Квочка

Фонд Пио РС УСМЈЕРИО ПЕНЗИОНЕРЕ У БАНКЕ

Некоректност пословања, преко леђа пензионера

Приликом последње исплате пензија, код неких пензионера, појавио се проблем при презимању средстава. Пензионери који су, до јуче, пензију примали од поштара, или на шалтерима Пошта Српске, и овај пут су исплату средстава очекивали на уобичајен начин. Међутим, најстарија популација, наишла је на неугодности, јер, нити су имали упутницу, нити су се њихова имена налазила на списку прималаца пензије. Како су притужбе незадовољних

појединаца пристизале у Поште Српске, дужност нам је била провјерити информације добијене од немалог броја наших вјерних корисника, који, у овом случају, нити су писали захтјев Фонду, нити их је Фонд обавијестио о било каквим промјенама.

Међутим, како смо незванично сазнали, грешке нису биле случајне, јер су исте проузроковане од стране Фонда ПИО РС. Без икаквог обавјештења, упућено

нашем Предузећу или пензионерима, Фонд је дао налог да се, свим пензионерима, који су некада имали текуће рачуне у некој од банака, налог за исплату пензија усмјери управо на те рачуне, што значи да су пензионери, необавјештени, узалуд тражили одговоре од свог поштара или на шалтерима пошта. Њихова средства, вољом Фонда, налазила су се на текућим рачунама у банкама.

Жељка Кољанчић

Визуелна обиљежја Пошта Српске

ПОШТАНСКИ КОВЧЕЖИЋИ

Како бисмо постали препознатљиви широм Републике Српске, Поште Српске, спроводе унификацију свих обиљежја која прате наше јединице поштанске мреже. Стога, смо заједно са референтима за маркетинг, те уз велику помоћ других радника организационих дијелова Предузећа успјешно извршили обиљежја свих радних јединица. Данас, све РЈ на улазима имају табле са ознаком њиховог сједишта, главне поште имају ротирајућу коцку, на свим општинским поштама Предузећа, постављена је свијетлећа табла, а све остале ЈПМ, уколико немају нити један од два наведена обиљежја, имају металну таблу, и све је рађено према плану расподеле који је отишао из Области за маркетинг и продају. Поред ових обиљежја, на свим ЈПМ налази се и налепница са радним временом.

Све ЈПМ означене су на један, од горе поменутих начина, односно, тренутно нема објеката без обиљежја. Шалтери у свим нашим поштама посједују унифициране

налепнице, као што су: пријем и испорука пошиљака, уплате-исплате, мјењачница, итд, као и осталих обавезних обиљежја унутар ЈПМ усклађених са правилницима пружања поштанских услуга и законским оквирима. С обзиром на то да често долази до промјене радног временена ЈПМ, подаци се редовно ажурирају и натписи се достављају према поштама.

Тренутно, Поште Српске су у завршној фази унификације свих обиљежја на ЈПМ, која подразумијева постављење унифицираних натписа који садржавају пун назив Предузећа и који ће бити истакнути на улазе у објекте. На овај начин Поште Српске ће употпуности испоштовати законску процедуру обиљежавања свих својих сједишта и јединица поштанске мреже, а истовремено својим корисницима ће пружити све неопходне основне информације за пружање поштанских услуга.

Нина Куваља

Како би се приближили корисницима, те им омогућили квалитетну услугу, када је ријеч о слању писмоносних пошиљака без регистрованог броја пријема, Поште Српске поставиле су поштанске ковчежиће на мјеста на којима је присутна велика фреквенција људи. Тренутно, на простору Републике Српске, постављено је укупно 438 поштанских ковчежића. Од тога је 272 нова ковчежића, тј. 232 носећа и 40 самостојећих ковчежића. Да би испоштовали рокове преноса, и пошиљке доставили у што краћем року, на адресе прималаца, Поште Српске у урбаним срединама, у којима се налази 60% од укупног броја поштанских ковчежића, свакодневно врше њихово пражњење, те отпрему пошиљака. У осталим мјестима, вријеме пражњења и отпреме пошиљака, зависи од ширине доставног подручја. На сваком поштанском ковчежићу, како би се корисницима пружио увид у отпрему њихових пошиљака према крајњем примаоцу, назначено је вријеме вршења отпреме пошиљака.

ПРЕДСТАВЉАЊЕ РАДНИХ ЈЕДИНИЦА...

Радна јединица за поштански саобраћај Приједор

ФОТО: Божидар Дошеновић

Није лако бити главни под Козаром

ЈЕЛЕНА ДУКИЋ
директор РЈ Приједор

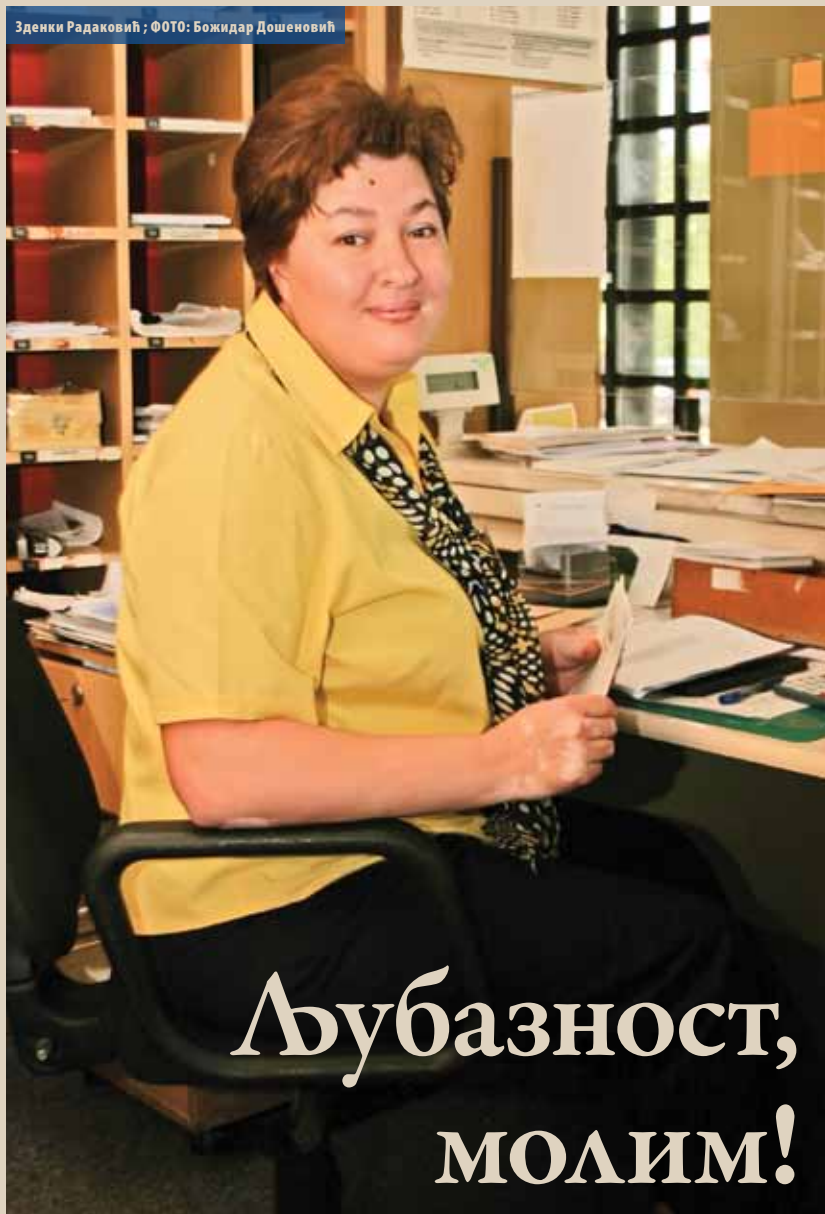
Јелена Дукић, рођена је 25. августа 1960. године, у Бањој Луци. Основну школу и Гимназију завршила је у Приједору, док је Правни факултет завршила у свом родном граду. Прије него што се 1996. године, запослила у Поштама Српске, радила је у Основном суду у Приједору. Удата је, мајка двоје дјеце.

Радна јединица за поштански саобраћај Приједор, некако је, нама што живимо и радимо у Бањој Луци, најближа. Стога, одлучили смо да у овом броју, прије него што кренемо обилазити наше поште и поштице широм РС, представимо РЈ Приједор

Није лако бити главни под Козаром... Не, не мислим на „незгодне“ људе, него, на терен... Како је Његош писао, „...треба знати стићи и утећи, и на страшном мјесту постојати...!“

Кренули смо у Приједор, праћени лошим временом, сиви облаци и киша... помислих, како ли је тек под Козаром!? Можда се и разведри, ма није због саме репортаже о Радној јединици, свакако ћу писати о људима, киша нам не може много сметати. Него, на жељезничкој станици у Приједору, као споменик давним временима, народној борби и јуначком народу, стоји једна стара локомотива из 1948. године, коју је мој радни колега, и сапутник, требао фотографисати за потребе филателије... а за добру фотографију, осим добре опреме

Зденки Радаковић; ФОТО: Божидар Дошеновић

Љубазност, МОЛИМ!

Претходно поменута, Пошта 79102 Приједор, није само специфична по најбољем резултату, када је ријеч о приходу у овој Радној јединици. Свакако, тај резултат, остварили су запослени ове Поште. „Само као добар тим, можемо доћи до добрих резултата“, каже нам управница ове Поште, Милада Дедеић. Ипак, како у свакој радној јединици, представим једног радника, овај пут пишем о Зденки Радаковић. Како се у Пошти 79102 Приједор врши пријем, испорука, достава и отпрема поштанских пошиљака, те исплата инвалидна, пензија, дјечијег доплатака и осталих услуга, Зденка ради на пријему и испоруци пошиљака. У Пошти ради од децембра, 1993. године. Пошту пишем великим словом, јер мислим баш на ову, Пошту 79102 Приједор, а могла би и шалтер писати великим, јер Зденку, већ петнаест година, сви они који долазе у ову Пошту, добро познају. Њена љубазност, огледа се у свакодневном послу, осим наведеног, Зденка врши испоруку пошиљака великим корисницима, као и испоруку враћених пошиљака са доставне службе. Иако, удата, мајка двоје дјеце, по потреби, долази раније на посао и остаје након радног времена. Не воли, каже, кад се посао нагомила, радије себи продужи радно вријеме, па да све буде како треба. Када сам је, на крају нашег разговора питала, како је данас, у овим стресним временима, бити шалтерски радник, Зденка рече да је љубазност пресудна у личном контакту са корисницима. Смиреност и коректност, то је оно што тај однос чини личним, а корисника увијек треба гледати у очи, ипак, је то основна култура, смијешећи се, каже Зденка.

Жељка Кољанчић

за фотографисање, временски услови су пресудни.

Оставили смо Бању Луку, а показало се касније, оставили смо и лоше вријеме. Када смо угледали прве обронке Козаре, која је парала сиве облаке, киша је све мање падала, било нам је јасно, та планина многе је спасила, надамо се, помоћи ће и нама. Стигли смо у Приједор, колега каже, идеално вријеме за фотографију, сунце није јако, а киша не пада. Тако смо, прије Пошта Српске, прво, посјетили Жељезнице Републике Српске, осјећала се блискост, ипак, исто нам је ресорно министарство...

Након, што смо завршили са фотографисањем, некада, најбоље, најљепше, најјаче локомотиве у Крајини, отишли смо двије улице ниже, гдје нас је, на улазу у Пошту 79102 Приједор, дочекао колега са широким осмијехом, и само рече: „Уђите, чекамо вас!“

Радна јединица за поштански саобраћај Приједор, смјештена је у сјеверозападном дијелу Републике Српске и покрива подручје општина: Приједор, Козарска Дубица, Нови Град, Костајница, Крупа на Уни и Оштра Лука. Национални парк Козара и Доња Градина, најпознатија су спомен подручја Радне јединице Приједор. Манастир Моштаница, бања Мљечаница, излетишта Љекарице код Омарске и Љешљани код Новог Града, те пријатни и добри људи, неки су од главних

ФОТО: Божидар Дошеновић

Милада Дедић - управник Поште 79102 Приједор; ФОТО: Божидар Дошеновић

Јелена Дукић истиче да је задовољна колективом и блиским сарадницима, те објашњава да је без доброг тима, тешко било шта урадити. Овим путем, жели да истакне добру сарадњу са свим шефовима одсјека РЈ Приједор, те изрази задовољство њиховим радом, а самим тим и пословним резултатима.

разлога због којег је Поткозарје омиљена дестинација многих.

Укупна површина ове Радне јединице износи 2.323 km². Површина на којој живи око 190.000 становника, достава пошиљака организована је преко стотину четрдесет и једног доставног реона, односно путем осамдесет и једног поштоноше. РЈ Приједор чине двадесет и четири јединице поштанске мреже, односно четири шалтерске поште, девет издвојених и исто толико уговорних шалтера. Као изузетно добар потез Управе ове Радне јединице, показало се отварање издвојеног шалтера у згради Електродистрибуције Приједор, који константно остварује добре пословне резултате. Осим Електродистрибуције Приједор, посебно су, кажу, задовољни радом уговорног шалтера "Дошлић", који је прошле године остварио приход од 17.869,00 КМ, што чини 32% укупног оствареног прихода од уговорених шалтера. Тренд позиционирања Пошта

Српске на тржишту настављен је и током 2008. и 2009. године, отварањем издвојених шалтера у већим насељима и значајнијим институцијама, односно, у Републичкој управи за геодетско и имовинско-правне послове Приједор, Основном суду у Приједору ...

Тренутно РЈ Приједор броји 202 радника, односно, 196 радника на неодређено вријеме, те 6 радника на одређено вријеме. Посматрано према квалификационој структури највећи број радника, стотину и седам, ради са завршеном средњом школом, вишу стручну спрему има деветнаест радника, док високу стручну спрему има једанаест запослених. Што се тиче старосне структуре, кажу да се не могу похвалити младим колективом, с обзиром на то да највећи број радника има преко четрдесет година, тачније њих 145, док свега педесет и седам радника је млађе. Од наведеног броја запослених, двије трећине су мушкарци, односно 132 мушкарца, док у Радној јединици ради седамдесет жена.

У разговору са директором Радне јединице Приједор, Јеленом Дукић, открили смо да је задовољна радом и резултатима пословања ове РЈ. Каже: „Наравно да може боље, али, упоређујући друге радне јединице, као и вријеме у којем послујемо, морам бити задовољна резултатима.“ Посматрајући укупно остварени физички обим услуга на нивоу РЈ Приједор, у

2007. години, који је износио 3.821.716,00 КМ, а у 2008. години, 4.614.880,00 КМ, евидентан је раст истог, који, посматрајући у процентима, износи 21%. Од ЈПМ на подручју РЈ Приједор, највећи раст физичког обима услуга остварила је ЈПМ 79102 Приједор, и то у висини од 34 %, односно, посматрано у бројкама, остварени физички обим услуга, у 2007. години, износио је 1.287.219,00 КМ, док је претходне године порастао на 1.720.530,00 КМ остварених услуга.

Уколико посматрамо остварени приход, РЈ Приједор у 2008. години, који је износио 3.588.362,42 КМ, можемо констатовати да је исти у односу на 2007. годину, повећан за 5 %, док су остварени расходи у прошлој години, смањени у односу на 2007. годину, за 3 %. Од 24 јединице поштанске мреже, ове Радне јединице, најбољи финансијски резултат остварила је Пошта 79102 Приједор, која је у 2008. години, остварила добитак од 494.543,67 КМ. Поред Поште 79102 Приједор, позитивне финансијске резултате на нивоу РЈ Приједор забиљежиле су и остале општинске поште.

Као у претходној, тако и у овој 2009. години, залагањем и трудом свих запослених у РЈ Приједор, настојаће, кажу, повећати приходе, те смањити расходе, како би у извјештају о пословању за ову годину, написали још бољи финансијски резултат.

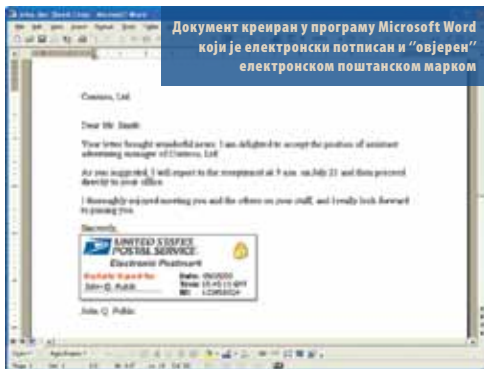
Жељка Кољанчић

Електронска поштанска марка

Заједно са појавом Интернета и све већег обима кореспонденције у електронском облику, долази и до потребе за доказивањем аутентичности и вјеродостојности пренијетих докумената у електронском облику. Јавља се потреба да се у процес размјене електронских докумената између двије стране укључи и трећа, неутрална страна. Њена улога је да потврђује КО ЈЕ ПОСЛАО, ШТА ЈЕ ПОСЛАО И КАДА ЈЕ ПОСЛАО.

У класичној, папирној кореспонденцији, ову улогу традиционално врше поштански оператери, па је изгледало логично да и у свијету електронске размјене докумената поште врше улогу треће стране. Тако је настала идеја да пошта постане "посредник од повјерења" у размјени електронских докумената. Ова услуга је названа електронска поштанска марка (користи се и назив дигитална поштанска марка) и дефинисана је стандардом (S43) Свјетског поштанског савеза (СПС). Тренутно су најдаље у развоју ове услуге отишле поштанске управе Италије, САД, Канаде, Португала и Француске.

1. ЕЛЕКТРОНСКИ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОНСКИ ПОТПИС

Увођење електронске поштанске марке у свакој земљи зависи од локалног законодавства, тј. од чињенице да ли електронски документ који може да садржи електронску поштанску марку има исту правну важност као и класични документ у папирном облику.

Усвајањем Закона о електронском документу и Закона о електронском

потпису у Народној скупштини Републике Српске 2008. године, створене су правне претпоставке за коришћење електронских докумената ојверених електронским потписом у пословима републичких органа управе, органа локалне самоуправе, привредних друштава, установа и других правних и физичких лица у Републици Српској.

Законом о електронском документу, електронски документ је дефинисан као "једнообразно повезан цјеловит скуп података који су електронски обликовани (израђени помоћу рачунара и других електронских уређаја), послани, примљени или сачувани на електронском, магнетном, оптичком или другом медију, и који садржи особине којима се утврђује аутор, утврђује вјеродостојност садржаја, те доказује вријеме када је документ сачињен. Садржај електронског документа укључује све облике писаног текста, податке, слике, цртеже, карте, тон, музику и говор."

Законом о електронском потпису, електронски потпис је дефинисан као "скуп података у електронском облику који су придружени или су логички повезани са другим подацима у електронском облику и који служе за идентификацију потписника и аутентичност потписаног електронског документа."

2. СЕРТИФИКАЦИОНО ТИЈЕЛО

Да би коришћење електронских докумената функционисало у пракси, потребно је да буду испуњени још неки услови. Најважнији од њих је постојање једног или више сертификационих тијела. Држава, односно надлежно министарство, издаје дозволу за обављање послова сертификације оним субјектима који испуњавају прописане услове. Сертификационо тијело може

да буде привредни субјект или државни орган који располаже потребним људским, организационим, техничким и финансијским ресурсима за издавање тзв. квалификованог електронског сертификата. У Србији је Пошта Србије постала прво сертификационо тијело, а добијањем дозволе тај статус ће ускоро имати и Привредна комора Србије.

Издавање квалификованог електронског сертификата заинтересованим физичким или правним лицима се од стране сертификационог тијела врши на слиједећи начин:

- Корисник предаје захтјев заједно са потребним документима и подацима о кориснику и уплаћује износ за обављање услуге.
- Сертификационо тијело креира квалификовани електронски сертификат који се једнозначно односи само на тог корисника и снима га на погодном медијуму (најчешће USB).
- USB се доставља кориснику.

У развијеним земљама постоји могућност издавања електронског сертификата путем Интернета. Корисник путем Интернета предаје захтјев, плаћа услугу, добија приступну шифру и на свој рачунар снима потребне фајлове, који омогућавају креирање валидног електронског документа и његову ојверу електронским потписом.

У неким земљама јавни поштански оператери су постали сертификациона тијела и врше услугу издавања електронских сертификата. У другим земљама, поште се не баве сертификацијом, него нуде услугу електронске поштанске марке на бази електронског сертификата кога је корисник обезбједио код другог сертификационог тијела.

3. ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТ

Електронски сертификат је скуп података у електронском облику (фајл) који садржи податке о неком лицу и потврђује идентитет тог лица. То значи да се електронским сертификатом потврђује идентитет учесника у поступцима размјене електронских докумената.

Корисници квалификованог електронског сертификата посједују један пар криптографских кључева (јавни и приватни кључ). Приватни криптографски кључ се користи за квалификовано електронско потписивање, а јавни криптографски кључ се користи за потврђивање да употријебљени електронски потпис припада баш том кориснику који је извршио потписивање тј. служи за верификовање квалификованог електронског потписа.

Према Закону о електронском потпису, квалификовани електронски сертификат мора да садржи:

- ознаку о томе да је ријеч о квалификованом електронском сертификату,
- идентификациони скуп података о лицу које издаје електронски сертификат (лично име; име оца или мајке; надимак ако га лице има; датум рођења; пребивалиште, односно боравиште; назив правног лица и сједиште ако електронски сертификат издаје правно лице),
- идентификациони скуп података о потписнику (лично име; име оца или мајке; надимак, ако га лице има; датум рођења; пребивалиште, односно боравиште),
- податке за верификовање електронског потписа који одговарају подацима за израду електронског потписа који су под контролом потписника,
- податке о почетку и крају важења електронског сертификата,
- идентификациону ознаку издатог електронског сертификата (бројчану или другу ознаку, те датум издавања),
- квалификовани електронски потпис сертификационог тијела,
- ограничења у вези са употребом електронског сертификата, ако их има и
- ограничења на вриједност пословних догађаја за које се издаје електронски сертификат, ако их има.

Квалификовани електронски сертификати и припадајући приватни криптографски кључеви користе се за:

- квалификовано електронско потписивање датотека или порука и
- аутентификацију корисника.

То значи да квалификовани електронски сертификати потврђују везу између јавног криптографског кључа корисника и идентитета корисника који је извршио квалификовано потписивање електронског документа.

4. ЕЛЕКТРОНСКА ПОШТАНСКА МАРКА (ЕПМ)

4.1. Развој – хронологија

■ 1998. – 1999. година

Пошта Канаде и Пошта САД су развиле прву верзију ЕПМ.

■ 1999. година

Свјетски поштански савез (СПС) је почео са стандардизацијом (стандард S43) услуге ЕПМ.

■ 2002. година

Пошта САД је почела са вршењем услуге ЕПМ.

Завршена је израда стандарда S43.

Мајкрософт се сагласио да у свом програмском пакету (Microsoft Office) изради софтверске додатке који омогућавају услугу ЕПМ.

■ 2003. година

Стандард S43 је формално усвојен. Пошта Португала је почела са вршењем услуге ЕПМ, која је законски призната као легални вид кореспонденције.

■ 2004. година

На Конгресу СПС-а ЕПМ је формално призната као нова врста поштанске услуге.

■ 2005. година

Произвођач софтвера Адобе је прихватио да у својим програмским пакетима омогући коришћење ЕПМ. Пошта Француске је развила ЕПМ која је у сагласности са стандардом S43.

■ 2006. година

СПС је усвојио тзв. верзију 3 стандарда S43 која предвиђа важење ЕПМ и ван националних граница.

Пошта Италије је у сарадњи са Мајкрософтом развила софтверски додаток (тзв. plug-in) који служи за безбједно повезивање корисниковог рачунара са сервером поште и коришћење услуге ЕПМ.

■ 2008. година

На Конгресу СПС-а у Женеви Пошта Италије је представила унапријеђену софтверску платформу за услугу ЕПМ, која ће преко СПС-а бити доступна осталим заинтересованим поштанским управама које желе да развијају ову услугу.

У зависности од локалних специфичности тржишта на којима дјелују, поште у различитим државама на различите начине организују услугу електронске поштанске марке. Велику улогу у развоју ове услуге има национално законодавство. У државама у којима законодавци препознају предности коришћења електронске поштанске марке и дају правну снагу електронском потпису и електронском документу, постоје добри предуслови за развој услуге ЕПМ. Најчешће области примјене су правосудни систем, систем јавне управе (у уској вези са увођењем тзв. е-управе), порески систем, ... итд.

4.2. Пошта Италије

Posteitaliane

Пошта Италије је са око 155 000 запослених једна од највећих компанија у Италији. У последњих неколико година поклањају доста пажње интеграцији физичке и рачунарске мреже. На тај начин истичу своју улогу “посредника од повјерења” у области електронских сертификата и размјене електронских докумената. Пошта Италије је једна од најактивнијих чланица Свјетског поштанског савеза када је ријеч о услузи ЕПМ.

ЕПМ представља основу за слиједеће сервисе које нуди Пошта Италије:

■ **Posteitaliane.mail@** постоји од 2005. године. Овом услугом се врши посредовање и овјера, тј. Пошта Италије означава датум и вријеме преузимања мејла и гарантује неповредивост садржаја (Слика 2).

■ **Posta Elettronica Certificata** – Ова услуга је електронски еквивалент традиционалној препорученој пошиљци. Ова услуга је правно призната и све државне институције су од 01.01.2006. године обавезне да користе ову услугу као средство међусобне званичне комуникације.

■ **Posta Raccomandata Online** – Ова услуга се може посматрати и као услуга хибридне поште. Корисницима је омогућено да, коришћењем апликативног додатка (тзв. plug-in) у оквиру програмског пакета Microsoft Office (програми Word или Excel), директно са свог рачунара шаљу препоручене пошиљке у електронском облику. Пошта Италије прима ове препоручене пошиљке у електронском облику, додаје на њих електронске поштанске марке, штампа, преноси и уручује их примаоцима.

Чињеница да је ЕПМ законски призната омогућава Пошти Италије развој других услуга базираних на електронској кореспонденцији, посебно у области финансијских услуга.

Пошта Италија очекује да ће се у будућности ЕПМ примјењивати у пословима као што су слање правних докумената, уговора, пријава, наруџбеница, фактура и свих осталих докумената чији садржај захтијева електронску овјеру треће стране. Могућа је примјена и у:

- сертификованој електронској комуникацији између мултинационалних корпорација у различитим земљама,
- тзв. e-mail маркетингу,

- пословима државе са становништвом у склопу е-управе,
- кореспонденцији државних болница и приватних клиника са пацијентима.

На Конгресу СПС-а у Женеви 2008. године, Пошта Италије је представила унапријеђено рјешење за услугу ЕПМ. Апликативни додатак се инсталира на корисников рачунар и у оквиру програмског пакета Microsoft Office омогућава приступ серверу поште и коришћење ове услуге. Намјера СПС-а је да ово рјешење буде доступно и осталим чланицама које изразе спремност да примјењују стандард S43 којим је дефинисана услуга ЕПМ. Размишља се и о коришћењу овог рјешења у званичној комуникацији између чланица СПС-а.

4.3. Пошта Сједињених Америчких Држава

Америчка пошта не издаје електронске сертификате, него на бази електронског сертификата кога је корисник добио од другог сертификационог тијела, врши услугу ЕПМ. Услуга је доступна посредством веб страница Поште САД (www.uspsertm.com) на слиједећи начин:

- На веб страници заинтересовани корисник провјерава валидност претходно набављеног електронског сертификата.
- Након тога корисник креира свој кориснички налог што му омогућава куповину ЕПМ. Куповина ЕПМ се врши у блоковима који могу да садрже од 25 до 10 000 000 ЕПМ, а плаћање је омогућено на истој веб страници помоћу кредитне картице.
- Корисник снима апликациони додатак за коришћење услуге ЕПМ. Овај апликациони додатак се користи у оквиру програма Microsoft Word.

4.3.1. Начин коришћења услуге ЕПМ

Апликациони додатак се у програму Microsoft Word појављује као посебна цјелина од четири команде на тулбару (toolbar) :

- 1. Insert Electronic Postmark** – Помоћу ове команде на документ се додаје ЕПМ. На слици 3. је приказан изглед ЕПМ.
- 2. Check all EPMs** – Помоћу ове команде се врши провјера свих електронских потписа и временских ознака на документу.
- 3. Manage EPM Account** – Ова команда омогућава преглед и измјене корисничког профила.
- 4. Design mode** – Ова команда омогућава промјену величине, позиције и других параметара ЕПМ на документу.

Овјером, тј. електронским потписивањем и временским означавањем документа број купљених ЕПМ се умањује за једну. Након овјере, више није могуће уносити никакве измјене у тај документ. Уколико се ипак унесе било каква измјена документ се више не сматра електронски потписаним и ЕПМ више није важећа. Да би се поново овјерио, документ се мора сачувати под другим именом и овјерити новом ЕПМ.

Након електронског потписивања и временског означавања, примјеном посебног алгоритма (тзв. hash алгоритам) израчунава се hash вриједност документа. Овој вриједности се придружује корисников електронски сертификат и све заједно електронски шаље ка серверу поште гдје се врши верификација електронског потписа корисника и провјера његовог електронског сертификата. Уколико су електронски потпис и сертификат важећи, сервер креира своју временску ознаку тог документа, која је усклађена са временом Националног института за стандарде и технологију (National Institute of Standards and Technology – NIST) који је званичан извор тачног времена за подручје САД. Ова временска ознака се након тога потпише електронским сертификатом Поште САД и чува наредних седам година у случају да се јави потреба за накнадном верификацијом.

4.3.2. Области примјене

ЕПМ америчке поште се користи у различитим областима, од пореских пријава до возачких дозвола и досијеа возача:

- Пореска управа државе Индијана користи ЕПМ у процесу прихватања пријава пореских обвезника у електронском облику, као и за слање извјештаја обвезницима.
- Служба за издавање возачких дозвола користи ЕПМ за комуникацију са државним тужилашвом и судовима у процесу слања досијеа возача (Слика 4.) који се користе као доказ на суду. Прије увођења ЕПМ процес сачињавања и слања досијеа у физичком облику је трајао у просјеку 6 седмица, а сада се обави за неколико секунди.

4.4. Пошта Србије

У Србији је Закон о електронском потпису усвојен 2004. године. У децембру 2008. године Пошта Србије је постала прво сертификационо тијело у Србији. Током ове године се очекује да ће и Привредна комора Србије постати сертификационо тијело, тј. добити дозволу за издавање квалификованих електронских сертификата.

Због још увијек недовољно развијене информатичке инфраструктуре у земљи, Пошта Србије нема дефинисану услугу ЕПМ у смислу како је то урађено нпр. у Италији

или САД и послови у овој области се свode на издавање квалификованих електронских сертификата које користе државне институције. Становништво још увијек нема могућност електронске комуникације са установама и институцијама, па тако не постоји ни основа за примјену ЕПМ у овом сегменту друштвеног живота.

4.4.1. Примјена електронских сертификата у Србији

Почетком фебруара ове године, Пореска управа Србије и Пошта Србије су потписали протокол о међусобној сарадњи којим је омогућено слање пореских пријава у електронском облику. Успостављањем овакве електронске комуникације са својим корисницима (пореским обвезницима) Пореска управа је постала прва државна институција у Србији која је почела са увођењем е-управе. Са друге стране, Пошта Србије је промовисана као носилац пројекта увођења е-управе у Србији.

Даљим развојем информатичке инфраструктуре у Србији очекује се примјена електронског сертификата у областима као што су платни промет, царински послови, регистрације у Агенцији за привредне регистре, пословима Народне банке Србије и сл.

Даљим развојем система е-управе очекује се масовнија примјена електронског сертификата у пословима државе са становништвом приликом издавања разних увјерења, потврда или докумената у општинама, МУП-у и другим институцијама.

4.5. Пошта Канаде

ЕПМ канадске поште је интегрални дио пројекта којим се предвиђа коришћење Интернета у свим сервисима државе. ЕПМ се такође користи и приликом промјене адресе коришћењем веб страница Поште Канаде.

4.6. Пошта Португала

Преко 3000 адвоката у Португалу користи ЕПМ за електронско слање докумената суду. Пошта у Португалу мјесечно процесуира око 15 000 докумената у оквиру услуге ЕПМ. Осим адвоката и судова, корисници су и органи локалне управе, као и регионалне владине установе.

4.7. Пошта Француске

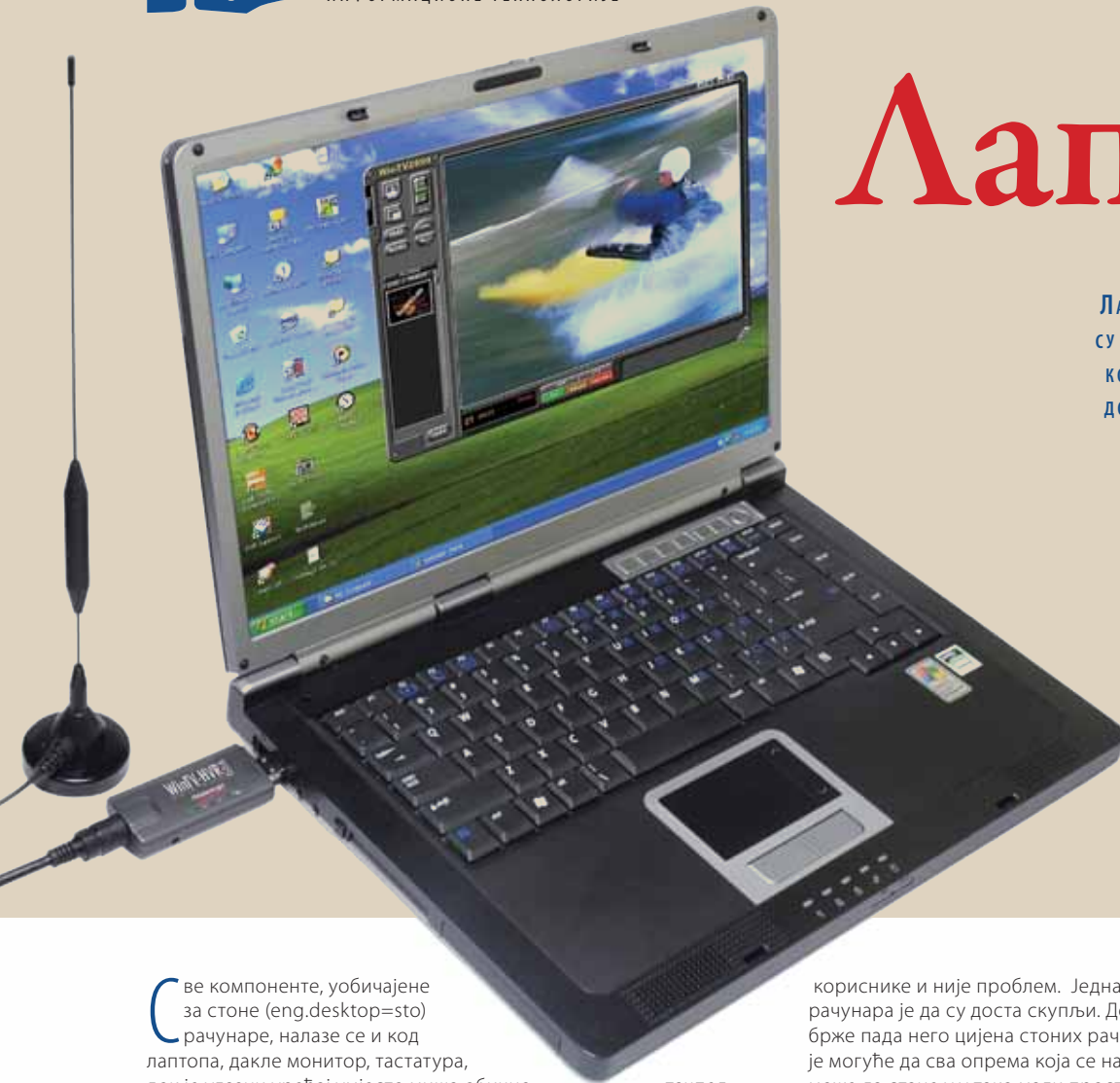

Француска пошта на својим веб страницама корисницима нуди креирање препоручене пошिल्ке. Након тога се помоћу ЕПМ врши електронска овјера и временско означавање, документ се штампа и пошिल्ка преноси и уручује примаоцу.

Дарко Тутњевић

Лаптоп

ЛАПТОПИ ИЛИ NOTEBOOK РАЧУНАРИ СУ ПЕРСОНАЛНИ РАЧУНАРИ, КОЈИ СЕ КОРИСТЕ ЗА МОБИЛНУ УПОТРЕБУ, А ДОВОЉНО СУ МАЛИ ДА СЕ ДРЖЕ НА КРИЛУ (ЕНГ. LAP, КРИЛО).

Кве компоненте, уобичајене за стоне (eng.desktop=sto) рачунаре, налазе се и код лаптопа, дакле монитор, тастатура, док је улазни уређај умјесто миша обично (touchpad), мала квадратна површина тачпед помоћу које се управља показивачем, а унутар лаптопа је обично и батеријска јединица. Батерија се пуни преко адаптера наизмјеничне струје, а након пуњења обично је вријеме рада (некад се назива и аутономија) од два, до три сата. Лаптопи обично имају облик књиге, дебљине од два, до четири центиметра, док ширина и дужина зависе од величине монитора, од 27x22 цм за 13 инчне екране, до 39x28 цм за мониторе од 17 инча. Тежина им је обично од 1,5 kg до 5 kg, и развојем технологије постају све лакши. Велика већина модерних лаптопа се може склопити ради уштеде простора приликом ношења и заштите екрана када су склопљени. Модерни таблет (tablet) лаптопи користе спој између "кућишта" и екрана, који омогућава да се екран окреће. Такође често користе и екран осјетљив на додир (eng.touchscreen), са додатним могућностима попут препознавања рукописа или цртања графике. Лаптопи су у почетку били потцијењени и сматрало се да су подесни само за специјализоване намјене попут војске, порезника или путујућих трговаца. На примјер, рачунари који користе батерије, чинили су само 2% прихода од продаје рачунара 1986. године. Данас се у пословне сврхе већ више користе лаптопи него рачунари, а њихова употреба се скоро подразумијева код студената или пословних људи који пуно путују, па је у 2008. години, у Америци продато више лаптопа него стоних рачунара, а предвиђа се исто и за остале земље у свијету до 2010. године. Дакле, лаптопи су у потпуности преносиви, користе мање енергије и тиши су од стоних рачунара. Перформансе, попут процесорске снаге, графике и звука су им обично доста слабије од стоних рачунара, мада то за "обичне"

кориснике и није проблем. Једна ствар која их издваја од стоних рачунара је да су доста скупли. Добра ствар је да им и цијена брже пада него цијена стоних рачунара. Обично се запитамо како је могуће да сва опрема која се налази у кућишту стоног рачунара може да стане у у тако мали простор, те како је могуће да ради на батеријском напајању толико дуго? Принцип рада стоних рачунара и лаптопа је врло сличан. Имају идентичне основне компоненте, софтвер и оперативни систем. Највише се разликују у начину међусобног уклапања тих компоненти. Стони рачунари садрже матичну плочу, видео картицу, хард диск и остале компоненте у релативно пространом кућишту, док су миш, тастатура, монитор и остале периферијске компоненте кабловима спојене са компонентама унутар кућишта. Без обзира да ли је кућиште вертикално или хоризонтално положено, у њему постоји доста додатног мјеста за прикључак каблова, картица и, што је битно, за одговарајућу циркулацију ваздуха. Код лаптопа је ситуација другачија. Њихово кучиште је за ред величине мање, од чак и најмањих кучишта компактних персоналних рачунара. Њихов екран је интегрисани дио цијелог склопа, а исти случај је и са тастатуром.

Умјесто пространог кучишта са доста мјеста за додатне компоненте и циркулацију ваздуха, лаптопи имају пљоснат облик, са компонентама које су блиско постављене, са јако мало празног простора. Приликом куповине лаптопа треба куповати лаптопе од провјерених произвођача (најквалитетнији су IBM, Hp, Dell), као и обраћати пажњу на гарантни рок, који је краћи него код стоних рачунара (обично 12 мјесеци). Резервне компоненте за лаптопе су неколико пута скупље него код стоних рачунара (због нестандартних димензија и мањих серија), а због већег загријавања се чешће кваре, па је и то разлог више за избор сигурне фирме од које купујемо.

Јасенко Крејић

Изабрана најљепша марка у 2008. години

Уз помоћ наших драгих корисника, изабрали смо најљепшу марку у 2008. години. На нашу адресу пристигло је нешто мање од 500 ваших гласова, а посебно задовољство чини нам то што су највећи број гласача била деца. Свакако, резултат гласања најмлађих је да је побједу однела марка Први баљалучки карневал.

Комисија Пошта Српске је након пребројавања гласова, приступила извлачењу срећних добитника како и слиједи:

1. Награда – Мала збирка поштанских марака РС

- Цвијан Симић, Дјечији дом Рада Врањешевећ, Бања Лука

2. Комплет поштанских марака РС издатих у 2008. години

- Јелена Дејановић, ОШ Свети Сава, Ужичка бб, Бања Лука
 - Јелена Живковић, Ђулићи бб, Горњи Теслић
 - Младенка Радојчић, Околишта 39, Вишеград
 - Соња Мијић, ОШ Сутјеска, Модрича
 - Назалевић Дарко, Стевана Булајића 42ц, Бања Лука

3. Комплет коверата првог дана (FDC) издатих у 2008. години

- Владимир Подгорац, Дјечији дом Рада Врањешевећ, Бања Лука
 - Милена Умљеновић, Данка Митрова бб, Србац
 - Душко Ракић, Миоче бб, Увац
 - Марко Башић, Петра Рађеновића 17/7, Бања Лука
 - Наташа Ђелић, Чардачани бб, Лакташи

4. Претплата на поштанске марке РС у 2009. години

- Наташа Гуњак, Доброслава Јевђевића 23, Пале
 - Весна Радонић, Горњи Булетић, Прибинић
 - Катарина Драгичевић, Дјечије обданиште Мајке Југовић, Добој
 - Игор Граховац, Антића бб, Козарска Дубица
 - Благојевић Жарко, Горња Црквина, Црквина

5. Претплата на коверте првог дана (FDC) у 2009. години

- Стефан Савић, Рамићи 124, Драгочај
 - Предраг Скробоња, Кришковци бб, Кришковци
 - Драгана Скоко, Солунских добровољаца 33, Гацко
 - Тања Гиговић, Горњи Подградци бб, Горњи Подградци
 - Дарио Кузмановић, Горњи Теслић, Горњи Теслић

Свим награђеним добитницима, награде ће бити уручене путем поште на назначену адресу са купона, а онима који су освојили претплату на поштанске марке РС (четврто и пето мјесто), награду ћемо слати шестомјесечно, односно, два пута у години.

Надамо се да се ова традиција неће прекинути, те да ћемо и у наредним годинама бирати најљепше марке Републике Српске.

Оља Кајкут

Писмо - оружје правих уротника

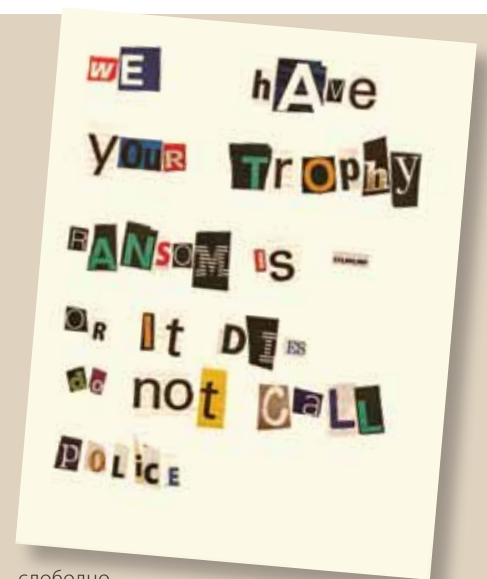
Писмо је, када говоримо о смислу поруке коју једна особа шаље другој, један од првих облика комуникације. Принцип је једноставан - узмете комад папира или нечега по чему се може писати те га онда по некоме пошаљете особи којој је порука намијењена.

Данас се писма стављају у коверте, шаљу поштом, плаћају поштанским маркама, цијели систем прати слање обичног комада папира с једног мјеста на друго. Разлог томе је, наравно, порука која се налази затворена у коверти. Популарност писма је развојем других облика писане комуникације, факсова и е-маила, последњих година драстично пала, али писмо и данас ужива солидну популарност, поготово у пословном свијету и између разних институција. Писмо

такођер има још једну предност. Оно је једно од најбољих оружја сваког доброг и паметног уротника.

Модерно и опасно

Наш свијет у овом тренутку зависи о информацијама. Док је до новца, хране и оружја, ако знате што радите, релативно лако доћи, правим благом постаје информација како искористити те ресурсе. Замислимо да сте један од оних људи који у

слободно вријеме воле рушити разне диктаторске режиме, демократски изабране владе или једноставно воли чувати своју приватност из много бенигнијих разлога. У одређеном тренутку требат ћете комуницирати с неком особом и сада се поставља питање како то најпаметније направити.

Уколико користите свеprisутни и-мејловима (e-mail) одмах се можете

Најљући непријатељ једног поштара је пас чувар. Поучени многобројним несрећним случајевима из праксе, поцијепаним ташнама, раскупсаном поштом и угризима, у пошти Њемачке недавно су организовали курсеве за своје запослене. Али, на курсу поштаре нису учили како да пса заварују сланиницом или му неповређени утекну. Учили су керећу психологију. Исплативост овог потеза се показала већ током католичких божићних празника јер је број напада паса на "људе у плавом" најмањи у посљедњих десет година.

- Изуједаних и испрепаданих поштара је све мање, у неким мјестима и за 50 одсто. И то захваљујући томе што смо почели

да учимо поштаре како пси размишљају. Учимо их да не бјеже од разјарених чуваркућа, него да потрче ка њима, али и како да реагују у опасним ситуацијама - изјавила је Силвија Блесинг из Дојче поста.

Њемачка пошта је послала око 80.000 поштара на курс, који укључује теоретске и практичне савјете. Стручњаци за животињску психологију објашњавају им зашто није могуће возити бицикл брже од пса и демонстрирају како дати пошту човјеку који шета пса. Смањењу броја ујезда помогла је и тачност поштара, који се сада договарају с власницима паса о тачном времену доставе поште.

Извор: \ А. К. Ж

опростити с властитом приватношћу. Интернет и комуникацију и-мејловима (e-mail) прегледава ескадрон информатичара који раде за разне владе свијета. Наравно, не прегледавају сваки мејл (mail), већ посебно програмирани компјутери "хватају" кључне ријечи које одређена влада веже уз опасне радње. Порука типа: "Унишћимо америчку амбасаду", послана путем Интернета, поготово ако је написана на енглеском језику, довољна је да се неколико екрана на таквим компјутерима засвијетле јарко црвеним. Или барем то раде у филмовима. Честитамо, управо сте себи навукли пола свјетске полиције на врат. Слична ствар се догађа са свим начинима комуникације који укључују некакав облик информатизације. Ако сте прави уротник, заборавите на и-мејлове, факсове, Ес-Ем-Ес-ове (SMS), било што оставља свој информатички траг. Пишите писма, сигурније је.

Примитивно и сигурније

Писма своју предност дугују управо својој непопуларности и застарјелости технологије. Још није изумљен компјутер који се може у неколико секунди пробити кроз стотине и стотине писама писаних лошим рукописом и то направити тако

да се не види да је писмо отворано. Да би некоме послали писмо то особа само треба имати свој поштански сандучић, који се може анонимно изнајмити. Може се послати без да се уђе у траг особи која га је слала, осим можда по жигу града из којег је писмо послано. Али, самој особи која је писмо послала у траг се улази након дуге истраге. Мало упозорење, не користите језик када затварате коверту, јер остављате јединствени ДНА траг који ће Вас, кад тад, доћи главе.

Писма се, узевши, уопште не смију отворати. Већина европских земаља у својим законима има правила која одређују случајеве када се неко писмо може отворити. Уколико сте мислили како исти случај вриједи и за и-мејлове (e-mail), грдно сте се преварили. И-мејл (e-mail) се налази на серверу и може га се, уколико баш желите ићи легалним путем, много лакше "отворити". Текст се показује на екрану и Ви не можете утицати на исти. На тај начин нико не може и не мора знати да сте писмо погледали. Право ковертирање писмо се мора физички отворити, што спада у инвазивно дјеловање, чиме се аутоматски диже коса на глави већини чувара закона. Уосталом, зар је ико икада чуо да су хакери провалили у поштуру писама?

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПОШТАНСКИ САОБРАЋАЈ РС А. Д.
БАЊА ЛУКА
Број: 1-1624/09
Дана, 11.05.2009.год.

На основу члана 14.4.15. Статута Предузећа за поштански саобраћај Републике Српске а. д. Бања Лука и члана 5. Правилника о издавању поштанских марка и вриједносница Управа Предузећа доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е
о пуштању у продају пригодне поштанске марке
"Свјетско првенство у рафтингу"

1. Дана 15.05.2009. године пустиће се у продају пригодна поштанска марка под називом "Свјетско првенство у рафтингу".
2. Емисију која се пушта у продају чини блок марка штамлана техником вишебојног офсета, зупчано.
3. Серију чине двије марке у блоку сљедећих номиналних вриједности и мотива:
- 1,50 КМ, - мотив рафтинг,
- 1,50 КМ - мотив рафтинг.
4. Тираж серије је 20 000 блокова.
5. Пригодна марка из овог Рјешења важи за плаћање поштанских услуга неодређено вријеме, почев од дана пуштања у продају.
6. Уз ову серију пригодних поштанских марка истог дана пустиће се у продају једна врста ФДЦ коверте у тиражу од 300 комада.
7. Ово Рјешење објавиће се у листу "Поштошоша" - гласилу Предузећа за поштански саобраћај Републике Српске а. д. Бања Лука.
8. Ликовно рјешење мотива и графичка обрада марка: Божидар Дошеновић и Небојша Ђумић. Штампарија је "Форум", Нови Сад.

ДИРЕКТОР
Јасминка Кривокућа, дипл.ек.

"ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПОШТАНСКИ САОБРАЋАЈ РС" А. Д.
БАЊА ЛУКА
Број: 1-1624-1/09
Дана, 11.05.2009.године

На основу члана 14.4.15. Статута Предузећа за поштански саобраћај Републике Српске А.Д. Бања Лука, Управа Предузећа доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е
о изради и употреби пригодних поштанских жига

1. Одобрава се израда пригодних поштанских жига и његова употреба у Пошти 78101 Бања Лука, дана 15.05.2009. године и у Области за продају и маркетинг, Предузећа за поштански саобраћај Републике Српске А.Д. Бања Лука, у циљу обиљежавања првог дана пуштања у продају пригодне поштанске марке "Свјетско првенство у рафтингу".
2. Ово Рјешење објавиће се у листу "Поштошоша" - гласилу Предузећа за поштански саобраћај Републике Српске А.Д. Бања Лука.

ДИРЕКТОР
Јасминка Кривокућа, дипл.ек.

Надамо се да имате кавез

Наравно, писмо има своје недостатке. Коверту са поруком треба физички пренијети с једног мјеста на друго, што понекад захтијева дане. Иако се то заиста ријетко догађа, могуће је да се писма изгубе у пошти. Такође, што је много чешће, уколико адреса није читка може се догодити да Ваша тајна порука заврши на потпуно кривој адреси. Планирајте своје малене „државне ударе“ имајући у виду ове недостатке. Писмо је најсигурнији облик комуникације не само за хипотетске уротнике, већ и за обичне грађане. Омогућава комуникацију са старијим дијелом популације која ни не зна упалити компјутер, али цијели живот пише писма. Не морате инсталирати никакве програме да бисте послали или прегледали слику, а писмо такође можете искористити за слање ЦД-ова с музиком и слично. Сви они који желе остати анонимни требају упамтити да у свијету информатизације "испод радара" лакше прође све оно што је "примитивно", а писмо у добром смислу испуњава тај услов. Уколико Вам то није довољно, преостаје Вам једино да почнете дресирати голубове.

Петар Шеро, www.javno.com

Савремено грађевинарство у Поштама Српске

Запослени у Области инвестиција и набавки, присуствовали су Међународном сајаму грађевинарства, те петом научном стручном скупу „Савремена теорија и пракса у грађевинарству“, ради упознавања са најновијим техничко - технолошким достигнућима из области грађевинарства и архитектуре.

На тридесет и петом Међународном сајму грађевинарства Београду, гдје је учешће узело око 1.100 домаћих и страних излагача из Србије и 30 земаља Европе, те из Азије и Америке. Излагачи су се представити у осам хала и на комплетном отвореном простору, односно на 60.000 м². По броју учесника, ово је био највећи сајам до сада, гдје су биле су заступљене све грађевинске дјелатности од пројектовања, савремених материјала, опреме, машина и алата, система градње, адаптације, реконструкције, опремања објеката, те ентеријерског опремање. Представници Области инвестиција и набавку, присуствовали овом сајму ради упознавања са најновијим техничко - технолошким достигнућима из области грађевинарства и архитектуре, као и савременим материјалима који се користе у грађевинској пракси, што ће нашим радницима омогућити да успјешно прате нове трендове у овим областима, те им омогући квалитетније испуњавање радних задатака.

На поменутом сајму, између осталог, биле су изложене робне групе:

- пројектовање, инжењеринг, изградња реконструкција и рестаурација, опремање ентеријера
- бетон, арматура, бетонски производи, галантерија, мермер, гранит, камен
- разни алати за грађевинарство, опеке и блокови, цријеп, тегола и остали кровни

- грађевинска механизација, машине и уређаји, скеле и мердевине, носачи и оплате, машине и уређаји за индустрију грађевинског материјала
- антикорозивна и противпожарна заштита
- компјутерски софтвери у грађевинарству
- лифтови и ескалатори
- опрема, инструменти и прибор за грађевинске лабораторије...

САВРЕМЕНА ТЕОРИЈА И ПРАКСА У ГРАЂЕВИНАРСТВУ

Свечана сала Банског двора, била је мјесто окупљања стручњака из области грађевинарства. Представници Службе за грађевинске послове Пошта Српске, узели су учешће на петом Научном и стручном скупу под називом „Савремена теорија и пракса у грађевинарству“.

На овом скупу презентоване су актуелне теме из широког спектра грађевинарства, а аутори радова су истакнути ствараоци у појединим областима грађевинарства из наше земље и земаља окружења. Теме су биле веома интересантне за раднике грађевинске службе, с обзиром на то да су они директни учесници у реализацији инвестиционих објеката, а на овом скупу, изнешена су сазнања и искуства у савременом пројектовању, изградњи, експлоатацији, одржавању и рехабилитацији објеката, њиховој трајности и поузданости.

Скуп су организовали Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Архитектонско-грађевински факултет Бања Лука, Привредна комора Републике Српске и Завод за изградњу а.д. Бања Лука, под покровитељством Владе Републике Српске и Града Бања Лука.

Слађана Раковић

Одржан трећи конгрес синдиката саобраћаја и веза РС

Синдикална организација Пошта Српске РС а.д. Бања Лука, чланица је Гранског Синдиката саобраћаја и веза РС. Почетком јуна, тачније 02.06.2009. године у Добоју је одржан Трећи конгрес Синдиката саобраћаја и веза Републике Српске. Поред делегата чланица ове Гране, значајно присуство увеличали су и еминентни гости. Наша Синдикална организација је имала 18 делегата учесника Конгреса, што је и разумљиво, јер након приватизације Телекома Српске и издвајања већег броја Синдикалних организација Жељезница Српске из Гранског синдиката, наша Синдикална организација, постала је најјачи ослонац ове Гране. Заступљеност делегата је била, седам из Синдикалне организације Жељезница РС, четрнаест из области друмског саобраћаја, четири из цивилног ваздухопловства, два из ријечног саобраћаја и четири из области одржавања путева.

По пословнику рада Конгреса, радно предсједништво од три члана руководило је радом Конгреса и при том је разматран и усвојен Извјештај о раду за протекли период од четири године, извршена верификација након измјена и допуна Статута Синдиката саобраћаја и веза РС, разматран и усвојен Програм рада за наредни период, те изабрани органи и предсједник Синдиката саобраћаја и веза РС. У Републички одбор Синдиката саобраћаја и веза, од укупно 13 чланова изабрана су три члана из Пошта Српске, такође један члан у Генерално вијеће савеза Синдиката РС, 2 делегата за Четврти конгрес Савеза синдиката РС, у јулу ове године, те по један члан из наше Синдикалне организације у органе Надзорног одбора, Статутарног одбора, што говори о значајном учешћу наше Синдикалне организације у

свим сегментима ове Гране, као и у Савезу синдиката РС.

На Конгресу је, умјесто досадањег предсједника, Милоша Божића, изабран нови предсједник Синдиката саобраћаја и веза РС, Миленко Видаковић. Синдикалци из Гранских синдиката истакли су значајним рад досадањег предсједника Божића, захвалили се на доброј сарадњи и зажељели му добро здравље и успешно привођење пословне политике до скорог одласка у пензију. Новоименовани предсједник Синдиката саобраћаја и веза РС, у кратком обраћању делегатима и гостима истакао је, да је пред Синдикатом велика обавеза и одговорност пред бројним чланством, које с правом очекује максимално ангажовање у остваривању програмских задатака и циљева. Прелазак на тржишну економију и провођење приватизације довели су до измијењених услова рада и положаја радника у многим предузећима. Обавеза Синдиката је да покрене иницијативу за измјену постојећих и доношењу нових закона из радно-правне области, који би водили бољем материјалном и социјалном положају свих радника, ојачати социјални дијалог укључити се у све области привредног живота, с циљем бољег економског окружења и услова привређивања, који би повећали производњу, запосленост, пораст животног стандарда, и боље услове рада.

Поред делегата, на Конгресу је присуствовао велики број гостију, између осталих делегација Синдиката Жељезница Београд, делегација Самосталног Синдиката Ојаци Војводина, предсједник Одбора Саобраћаја и веза Нови Сад, предсједник Удружења друмског саобраћаја ФБИХ, предсједник

КРАТКЕ ВИЈЕСТИ...

РЈ ТРЕБИЊЕ

ОДЛУЧУЈУЋА БИТКА СИНИШЕ МИТРИЋА

Синиша Митрић, распоређен на мјесто поштоноше у Пошти 89240 Гацко, која припада Радној јединици Требиње, крајем фебруара ове године, почео је војевати одлучујућу борбу за свој живот. Иако, је отаџбински рат далеко иза нас, посљедице равања, стигле су нашег колегу, те је због наглог погоршања здравља, хитно завршио у Клиници у Фочи, гдје му је ампутирана лијева нога. Синиша је, у рату, рањен у предјелу кољена десне ноге, те је добио статус ратног војног инвалида седме групе, са 50% трајног инвалидитета. Међутим, почетком године, посљедица равања, створила је тромбозу која се проширила на здраву лијеву ногу, те довела у питање Синишин живот. Вијест о ампутацији ноге нашег колеге потресла је све раднике ове Радне јединице, након чега је организована акција прикупљања новчане помоћи, од стране директора РЈ Милене Косановић и радника РЈ Требиње. Одзив радника био је веома добар, тако да смо на овај начин прикупили, бар дио, средстава, да олакшамо најтеже дане нашем Синиши. Након што смо прикупили новчана средства, посјетили смо Синишу у Фочи, пружили му моралну подршку, зажељели брз опоравак, како би се могао вратити на посао. Приликом разговора, рекао нам је да би у наредним мјесецима могао почети са кориштењем ортопедских помагала, што би му омогућило да поново почне са радом у Радној јединици Требиње. Директор и радници РЈ, обећали су пружити свесрдну помоћ, како би се Синиша вратио на посао. Осим радних колега, подршку у овим тешким тренуцима, пружају му супруга, двоје малољетне дјце и родитељи. Искрено се надамо да ће, из ове битке, наш храбри Синиша, изаћи као апсолутни побједник.

Здравко Вуковић

Скупштине Удружења послодаваца саобраћаја и веза РС, предсједник Извршног одбора Удружења послодаваца РС; секретар Удружења саобраћаја и веза при Привредној комори РС, Савјетник за поштански саобраћај у «Поштама Српске», Извршни директор у «Жељезницама РС», директор РЈ за поштански саобраћај Добој, предсједници Грана у Савезу Синдиката РС и, наравно, предсједник Савеза синдиката РС, Ранка Мишић.

Слободанка Курица

Телефонски механичар

У поноћ између 9. и 10. јула 1856. године у Смиљану, код Госпића у Лици, проти Милутину Тесли и његовој супрузи Георгини званој Ђука, рођеној Мандић, родио се други син. Да ли због тога што је новорођенче било нежно, па су се бојали да неће преживети, или због неких других разлога, тек, дете су крстили одмах сутрадан и у крштеницу уписали име Николај. И Милутинов и Ђукин отац су носили исто име, Никола.

Прота Милутин је имао малобројну али површином веома велику парохију, па ју је обилазио углавном на коњу. Никола је живео у парохијском дому, поред цркве Св. Петра и Павла, крај православног гробља. Околину су чиниле личке шуме, а најближи комшија био је удаљен 6-7 километара. Дакле, мали Никола је био окренут углавном својој мајци, старијем брату и трима сестрама.

Старији брат Данило био је првенац, а уз то и врло бистроуман дечак, па су га укућани обожавали. Тако се десетак година млађи Никола нашао у сенци старијега брата и углавном се играо сам, развијајући своју веома бујну машту. Нажалост, Данило је умро у својој осамнаестој години, од последица пада са очевог коња. Сва очекивања и наде окренуле су се ка Николи. Од њега се очекивало да наследи оца у свештеничком позиву.

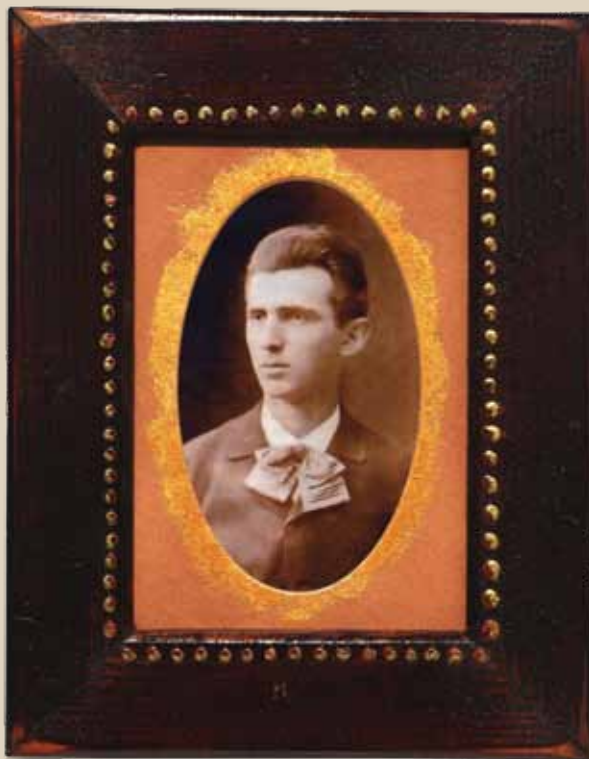
Никола је већ завршио једну годину елементарне школе када су се Тесле преселили у Госпић. Затим је у Госпићу завршио четвороразредну основну школу на немачком језику и нижу реалку.

Док је Никола живео са родитељима, прота га је поучавао памћењу веома дугих текстова и рачунању напамет. Ове вежбе су у Николи појачавале његове менталне способности и способности фотографског памћења и визуелизације, што му је касније у раду веома помогло.

Код тетке у Карловцу становао је од када се 1870. године уписао на вишу реалку. И у Карловцу је био веома добар ђак, али се код њега појавила особина честа код деце која су по интелигенцији испред свога узраста - досада. Код повученог дечака, без очеве непосредне контроле, појавила се и лоша навика - непослушност, а желећи да доживи узбуђења велике вароши, почео је да се карта. Ипак, вишу реалку је завршио

са успехом. Било је предодређено да даље настави богословију.

Теслина непослушност проузроковала је тешке последице. Иако му је отац забранио да се враћа у Госпић, где је владала епидемија колере, он се ипак вратио и разболео се од тешког облика колере са високим температурама и јаком грозницом. Девет месеци се борио са болешћу, из које се отргао тек када је прота Милутин пристао да Никола упише технички факултет уместо богословије. Још годину дана се опорављао од болести, а онда се запутио у Грац, на Политехнику.

У Грацу је са изузетном вољом учио по двадесетак сати дневно. Сви су запазили генијалног студента коме су професори давали само високе оцене. Међутим, по завршетку прве године студија Никола од оца није добио одговарајућу сатисфакцију, похвалу или пажњу. Прота је вероватно био незадовољан Николиним избором студија, па је према његовим вредним резултатима показао равнодушност. То је на Теслу деловало поразно па он у следећој години пажњу посвећује само предметима из области практичне физике и електротехнике.

Остало време Никола проводи у кафанам, у којима остаје до дубоко у ноћ, игра

билијар, пуши, испија велике количине кафе, и што је најгоре - коцка се. Брзо је потрошио све паре, упао у велике дугове и нестао из Граца. Све породичне везе су ангазоване да се пронађе, али узалуд. Неколико месеци касније, Никола Тесла је из Марибора у Госпић спроведен као бескућник и беспризорник. Породице Тесла и Мандић доживеле су ово као велики ударац на углед и част, те прота Милутин, после само месец дана, нагло умире. Године 1880. Никола одлази у Праг, где на Техничком факултету слуша само предавања која су га ближе интересовала. Како Тесла ни овде није завршио

школовање, ујак га 1882. године доводи код себе у Будимпешту, и запошљава га у телефонској централи.

Радио је као механичар у телефонској централи браће Пушкаш. Изгледа да му је овај посао одговарао, јер је Ференц Пушкаш убрзо могао да примени Теслина техничка унапређења на телефонским везама и уређајима. Николин колега Антал Сигети поучава га да остави дуван, кафу и посете кафанам. Препоручио му је велике количине млека и дуге шетње по природи и пештанским парковима. Тесла га је послушао и ускоро му је у једном од паркова синило како да реши проблем обртног магнетног поља.

Исте године се у Пешти појављује још један Србин, који је од Тесле био старији само две године, али је већ осетио успех као сарадник Вернера Сименса. Био је то Панта Михајловић који је у Пешту, код Пушкаша, дошао да се упозна са организацијом рада телефонске централе, јер је поднео захтев за

концесију за увођење телефона у Србији. После упознавања са Николом, Панта му је до дубоко у ноћ причао о својим доживљајима из Њујорка, где је једно време радио као шеф представништва Сименса за САД.

Изгледа да је боравак Николе Тесле у Будимпешти био пресудан за његов даљи живот. Ту је решио проблем обртног магнетног поља и вишефазне струје, што ће бити његов најуспешнији проналазак, а пријатељство са Пантом Михајловићем ће га упутити на пут у Америку, где је и остварио све своје успехе.

Милорад Јовановић

Споменка Радосавац
РЈ Бањалука

(Не)сигурна времена

Пљачке, маскирани нападачи, експлозије аутомобила, глобална криза, отпуштање радника, затварање творница... ДРОГА, ПЕДОФИЛИЈА, НУКЛЕАРНЕ ПРОБЕ, САОБРАЋАЈНЕ НЕСРЕЋЕ... Свакодневне вијести у средствима јавног информисања, питам се, како остати нормалан?!!

Ве ово је наша реалност, али докле? Гдје су границе људске издржљивости? Знамо, ништа и нигдје није сигурно. Неки од нас, са сјетом размишљају о животу некада... о споријем ритму живљења, успјешном пословању, спокојном одласку на спавање, без страха од „сутра“... а све то, и није било тако давно.

Истина, било је и оваквих немилых ситуација, али посљедњих година као да сви живимо у неком америчком акционом или чак, хорор филму, а знамо да нам ту, није мјесто! Шта се десило са моралом и етиком, међуљудским односима... зар заборављамо да је живот један, драгоцјен и непоновљив тренутак који се мора утрошити на љепоту и начин достојан човјека? Докле ће се дешавати, замало па трагичне ствари, као што су се, уочи Спасовдана, догодиле нашим колегама

у пошти 78107 Бањалука?! Зар су главе тако јефтине, да се за тридесетинак марака губе у дјелићу секунде? Како да наше колеге, Гога и Миладин, и још многи, којима се, на радном мјесту догодило исто, поново сједну на то исто мјесто, и са осмијехом дочекају кориснике? Хоће ли још дуго, или чак заувјек, са подозрењем и дозом страха у очима, „ошинути“ погледом сваког ко се појави на вратима?!

Како помоћи колегама, ма, како помоћи човјеку? Како помоћи кориснику, а не сврстати га у исти кош са људима, који оружје носе обавезно, као и кошуљу; којима је цијена људског живота, цијена једног „фикса“; којима ништа није свето, а насиље није страно, и који се усуде у сред бијела дана, пуцати, као да се, у најмању руку, заратило (поново). Може ли, свако од нас, да се замисли бар мало, да покуша позитивно дјеловати, бар ту око себе, у својој средини? Било би одлично, показати и доказати, позитивним примјером, да се насиљем не рјешавају проблеми, да се силом и репресијом не постиже и не добија ништа... Покушаћемо!

Док се не десе ти помаци ка бољем сутра, искрено желимо да, колеге, који своју кору хљеба зарађују на шалтеру, или обилазећи села без обзира на временске услове, који су за воланом и превозе пошилке у најудаљенија мјеста Републике Српске... имају миран и сигуран рад и да максимално уживају у животу, макар и у овим несигурним и нестабилним временима.

Какве рибе?!

Иде Мујо с двије канте пуне риба кад га пресретне ловочувар.

Имам ли ти риболовачку дозволу? - упита он.

- Немам...
- То ће те онда скупо коштати! - рече ловочувар.
- Неће, одврати Мујо... јер су то моје рибе.
- Како твоје? - зачуди се ловочувар.
- Лијепо - одговори Мујо. - Ја их свако јутро донесем овдје на језеро да се мало напливају и када их зовнем оне скоче назад у моје канте и ја их носим кући.
- Немогуће - одговори ловочувар - то још нисам видео, ал' вјероваћу ти ако ми то покажеш.
- Добро - каже Мујо и крене према језеру, изврне канте, а рибе весело отплове.

После краће паузе пита ловочувар:

- Онда?
- Шта "онда"?
- Па хоћеш ли их звати?
- Звати кога?
- Па рибе... - настави ловочувар.
- Какве рибе?

Возачки из прве

Полаже Цакица возачки. Пита је инструктор:

- Цакице, кад подигнеш десну ногу, шта се догађа?
- Па, пустићу гас - каже Цакица.
- А кад подигнеш лијеву ногу?
- Пустићу квачило - каже Цакица.
- А кад дигнеш обе ноге?
- Е, онда сам положила!

Мало чучнула

Судија:

- Фато, упорно тврдите да Вас је Суљо силовао стојећи, а Ви сте од њега виши за главу. Како је то могуће?!
- Па, госпон судијо, ја сам мало чучнула.

Овца у хитну

Возио Хасо брзо кроз неко село и случајно удари неку овцу на путу. Застане и изађе, кад види да је овца мртва. Окреће се он око себе, гледа

да ли га је ко видио и конта, ако је већ мртва, што је не би понио са собом. Отвори гелек и таман кад је хтио да је спусти, тад један сељак иза жбуња проговори:

- Е, само немој рећи да си је хтио одвести до хитне.

Жути + жути = црвени

Мујо и Хасо раде заједно и Мујо позове Хасу први пут у кућу.

- Фато, скувај нам болан једну каву.
 - Јес, боли ме брига, кувај сам, твој је гост.
- Мујо не зна шта ће, пита ташту.

- Не пада ми на памет - каже она. И тако сви укућани редом, нико не бенда Мују два посто. Посједи Хасо мало и оде кући.

Сљедеће недјеље позове он Мују код њега. Чим су ушли, жена им скида ципеле, кафа је већ готова и пићенце чека. Сви само лете око њих. Мујо ћути и чуди се, и на крају ће:

- Како си то успио, да те сви овако слушају?
- Лако, болан. Кад сам се оженио, дођем ја први дан кући с посла, кад мачак сједи у мојој фотељи. Кажем му „Мачак, бјеж' одатле, или ћеш добити жути картон". Мачак ништа, само спава. И дадем ја њему жути картон. Други дан опет, мачак у мојој фотељи. Опет му кажем „Мачак, нема шале, ако се смјеста не помјериш, добићеш још један жути картон". И ништа, мачак не реагује, и дадем му ја други жути картон. Дођем ти ја трећи дан кући, мачак опет у фотељи. Ту се ја наљутим и кажем му „Е па мачак, пази шта радиш, добићеш црвени картон". Мачак ништа, ја скинем пушку и убијем га.
- Добро, а какве то везе има с овим твојима?
- Па сви имају по два жута картона!

Врхунски тенис

Кренуо Мујо код Хасе у госте. Кад тамо, умјесто Хасине трошне кућице стоји огромна вила са базеном и тенис тереном. На терену играју меч Андре Агаси и Пит Сампрас. Мујо

зинуо у чуду. Ту му Хасо рече да је иза куће на потоку упецао златну рибицу и она му је испунила двије жеље да би је пустио. Потрчи Мујо на поток, кад за њим Хасо повиче:

- Припази болан, малко је наглува! Пецао Мујо тако сатима, кад напокон и он ухвати златну рибицу, која му рече:
 - Пусти ме, молим те, испунићу ти двије жеље ако ме пустиш!
 - Мисли се Мујо, мисли, па рече:
 - Прва ми је жеља да имам вилу исту к'о Хасину, а друга да у вили имам пуно, пуно, пуно секса!
- Рибица се сложи и он је пусти. Долази он кући, кад тамо вила, иста као Хасина! Он очаран, крене да отвори врата, али врата запела, па неће никако да се отворе. Гура он, гура, кад напокон отвори и виде да је кућа пуна кекса од пода до плафона. Он унезверен отрчи и све исприча Хаси. На то ће Хасо:
- Па, јел бона, шта с' ти мислио: да сам ја тражио ВРХУНСКИ ТЕНИС?!

Кондуктер

Запослио се Мујо као возач аутобуса. На расподјели задатака, шеф му рече:

- Мујо, мораћеш и возити и наплаћивати карте.
- Мујо каже:

- Нема проблема. Исти дан излетио је у неку провалију и скршио аутобус у комаде. Дошао шеф у болницу да га обиђе и пита га како је дошло до удеса. Мујо вели:
- Немам ти ја благе везе, ја сам био у задњем делу и наплаћивао карте.

Неисправно возило

Полицајац је срео Мују на бициклу и наплатио му казну 200 КМ, због тога што није имао кочнице, свјетло, ово, оно... Мујо је платио казну и почео се смијати.

Пандур га пита:

- Што се смијеш?
- На то му Мујо одговори:
- Колико ће тек Хасо да плати, он никако нема бицикла.

 POŠTE SRPSKE

ZAKORAČITE U ČAROBNI SVIJET FILATELIJE

**NARUČITE KATALOG
POŠTANSKIH MARAKA
REPUBLIKE SRPSKE**

POŠTE SRPSKE A.D. BANJA LUKA
Kralja Petra I Karadjordjevića 85
Banja Luka 78 000

e-mail: filatelija@postesrpske.com
Telefon: +387 51/215-882
Fax: +387 51/216-563
www.filatelija.rs.ba

100% POKRIVENOST TERITORIJE

NAJBRŽI U ZEMLJI I INOSTRANSTVU

DOSTAVA ZA 24 ČASA

- Najbrži i najsigurniji prenos pošiljki u domaćem i međunarodnom saobraćaju
- Pozivom na broj **1371** u najkraćem roku preuzimamo pošiljku na vašoj adresi
- **BRZA POŠTA** je organizovana u 160 pošta RS, od Novog Grada do Trebinja,
- Prijem i isporuka pošiljki **BRZE POŠTE** se vrši svim radnim danima osim nedjelje
- Upoznajte se sa servisom **BRZA POŠTA**:

- pozivom na broj 1371
- svim šalterima Pošta Srpske
- e-mail: info@postesrpske.com
- www.postesrpske.com

1371

 POŠTE SRPSKE